

Lausunto

01.03.2021

Asia: VN/25874/2020

Hallituksen esitysluonnos laiksi Sallatunturin kansallispuistosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITON LAPIN PIIRI RY

Lausunto

Juha Haapamäki

juha.haapamaki@metsastajaliitto.fi

Puh.040-5372162

27.2.2021

1(5)

Ympäristöministeriölle

Viite: VN/25874/2020

HALLITUKSEN ESITYS SALLATUNTURIN KANSALLISPUISTOKSI

Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri ry on Lapin maakunnan (vanhan Lapin läänin) alueella toimiva metsästysseurojen ja metsästäjien vapaaehtoinen edunvalvontajärjestö joka kuuluu yhtenä piirinä valtakunnalliseen Suomen Metsästäjäliittoon. Suomen Metsästäjäliiton Lapin piirissä on jäseniä yhteensä 6404. Metsästysseuroja on jäsenenä 124.

Pääsääntöisesti Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri suhtautuu myönteisesti Sallatunturin Kansallispuiston perustamiseen. Puistoksi esitetyn alueen koko on noin 9360 ha joka on kooltaan riittävä eikä sitä tule jatkossa laajentaa ilman asiaan kuuluvia käsittelyjä.

Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri tukee Sallan kunnan alueen metsästysseurojen ja Sallan riistahoitoyhdistyksen antamia lausuntoja ja haluaa erityisesti huomioida seuraavat asiat:

Perustettava Sallatunturin Kansallispuisto sijoittuu ML:n 8 § kuuluvalle alueelle. Knihtikontrahti eli ruutusopimus vuodelta 1789 koskee Kuolajärven, Kemijärven ja Kuusamon aluetta. Sopimuksen pykälissä käytetään oikeuksien ajalliseen voimassaoloon liittyvässä määrittelyssä sanamuotoa ”ikuisiksi päiviksi” ja ”..ainaiseksi pysyviksi..” Tämä tekee etenkin Kuolajärven (vuodesta 1936 Salla, nykyisin vastaa Sallan aluetta), Kemijärven ja Kuusamon sopimuksista vahvoja sopimuksia.

Kansallispuiston nimeksi esitämme aluetta ja tavoitteita hyvin kuvaavaa Sallan kansallispuisto-nimeä.

Lähtökohdaksi puistoa perustettaessa tulee ottaa olemassa olevat oikeudet ja niiden mukaisen toiminnan salliminen. Niistä poikkeaminen voi olla mahdollista laissa tarkkarajaisesti määritellyin poikkeuksin.

Paikallisille ihmisille ja paikallisille metsästysseuroille merkittävät asiat kuten virkistyskäyttö, liikkuminen, metsästys, kalastus, luonnontuotteiden keräily, rantautuminen ja tulenteko sekä niihin välittömästi liittyvät muut tekijät kuten moottoriajoneuvojen käyttö tulee turvata pysyvästi ja vaikuttavasti lainsäädännön kautta. Myös alueella tapahtuva poronhoito on turvattava poronhoitolain mukaisesti.

Sallan kunnan alueelle rekisteröityjen metsästysseurojen ulkopaikkakuntalaisjäsenistä huomattava osa on maanomistajajäseniä. Paikkakunnalta muuttaa pois paljon nuoria metsästysseurojen jäseniä lähinnä opiskelun ja työn takia. Mikäli näiden henkilöiden metsästysoikeus evättäisiin, niin se hankaloittaisi suuresti metsästysseurojen toimintaa ja katkaisisi nuorten siteet metsästysperinteeseen. Näiden poismuuttaneiden henkilöiden ”juuret” ovat kuitenkin syvällä paikkakunnalla ja moni vierailee alueella tiheään.

Kansallispuiston kehittämisen ja osallistuvuuden onnistumiseksi on mukaan saatava tavoite paikallisten asukkaiden oikeuksista alueen käyttöön tasavertaisesti alueen suojelun ja matkailun tavoitteiden rinnalle. Ne eivät ole ristiriidassa vaan parhaassa tapauksessa tukevat toinen toisiaan. Tämän takia esitämme, että Sallatunturin Kansallispuistoon rajoittuvien kolmen metsästysseuran edustajat, yksi henkilö per metsästysseura sekä Sallan riistahoitoyhdistyksen nimeämän yhden

henkilön on oltava jatkossa mukana puiston käyttö- ja huoltosuunnitelmaa sekä järjestyssääntöä laativassa ja ylläpitävässä työryhmässä.

Lisäksi esitämme, että kansallispuiston tavoitteisiin lisättäisiin tavoite, joka kohdistuu paikallisten oikeuksien säilyttämiseen ja kylien kehittämiseen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti.

Kulkuyhteyksien järjestäminen kansallispuiston alueella mahdollistaa toiminnan kansallispuiston alueella ja on tavoitteiden toteuttamisen kannalta kaikkien etu. Yksi tärkeimmistä on puiston perustamisen yhteydessä Kelloselästä – Onkamoon johtavan metsäautotien peruskorjaus ja yhdistäminen läpiajettavaksi puiston perustamiseen varattavilla määrärahoilla.

Mahdollisen loukkaantumisen tai tapaturman sattuessa pelastustehtävissä olevien henkilöiden pääseminen alueelle moottoriajoneuvolla tulee olla mutkatonta, eikä sitä saa hankaloittaa teiden sulkemisilla. Teiden yhdistäminen helpottaisi ja nopeuttaisi kansallispuiston pelastus-, huolto- ja valvontatehtäviä. Tie myös ohjaa paikallisen väestön liikkumisen uralle puiston läpi.

Liikkumisen turvaaminen kansallispuistossa, tarve ja perustelua

Paikallisilla ja etenkin kansallispuiston välittömässä läheisyydessä sijaitsevien kylien asukkailla on perusteltu tarve liikkua kansallispuiston alueella.

Liikkuminen, tarvittaessa myös moottorikäyttöisellä ajoneuvolla, kansallispuiston alueella tulee turvata kaikkien sallittujen toimintamuotojen osalta, (muun muassa metsästys kalastus, luontaistuotteiden keruu, poronhoito ja virkistyskäyttö). Se pitää sisällään myös rantautumisen ja mairinnousun etenkin Onkamojärveltä ja Latvajärveltä suoraan kansallispuiston alueelle.

Kulkemisen järjestäminen infra, tiet, tienpohjat, urat, polut, sillat, ja rantautumispaikat ym. kansallispuistoa palvelevat rakenteet kansallispuiston alueella tulee ulottaa palvelemaan myös paikallisia asukkaita. Rakenteiden suunnitteluun jo varhaisessa vaiheessa tulee ottaa mukaan paikallinen lähikylän asukas.

Tietoliikenneverkon parantaminen alueella on turvallisuuskysymys ja palvelee kaikkia alueella liikkuvia.

Lupahallintojärjestelmä tulee järjestää hyvin yksinkertaisesti ja taloudellisesti. Tiestölle- ja maastoon tarkoitettavat luvat tulee myöntää toistaiseksi voimassa oleviksi ja veloitukset tässä esityksessä oleville henkilöille.

Kannanhoidollinen metsästys tulee sallia perustettavan puiston alueella. Näin taataan, ettei alueesta tule ns. reservaattialue josta eläimet leviävät ympäristöön ja aiheutavat suuria vahinkoja esimerkiksi porotaloudelle.

Metsästyskoirien kouluttaminen ja koetoiminta liittyy olennaisena osana metsästyksen. Perustettava puisto sijaitsee kolmen kylän välittömässä läheisyydessä. Puiston alueella ja siihen välittömästi liittyvissä maastoissa on koulutettu ja harrastettu metsästyskoirakokeita perinteisesti vuosikymmenien ajan. Alue on läheisyytensä ja monimuotoisuutensa takia yksi parhaita puistoon rajoittuvien metsästyseurojen jäsenten käyttämiä alueita.

Luonnonarvojen vaarantumista ei voi perustella paikallisten toimimisella alueella. Paikallisella alueen käyttämisellä ei vaaranneta alueen suojeltavia arvoja; vanhoja metsiä, aapasointa, hautavajoaman ainutlaatuisuutta ja kauneutta, suojeltujen lajien säilymistä.

Ei ole mitään syytä epäillä, etteikö näin jatkuisikin. Muutokset luonnossa ovat aiheutuneet lähinnä metsätaloudesta ennen suojelupäätöstä.

Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri esittää seuraavia muutoksia lakitekstiin

Lakiesitys 1 §:

Kansallispuiston perustaminen

”Itä-Lapin vaaramaiseman, siihen kuuluvien metsien, soiden ja harjujen ja niillä esiintyvien eliölaajien suojelemiseksi sekä yleistä virkistys- ja retkeilykäyttöä, luonnonharrastusta, tutkimusta ja opetusta varten perustetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen Sallatunturin kansallispuisto.”

Ehdotamme, että 1 § muutetaan seuraavasti:

Itä-Lapin vaaramaiseman, siihen kuuluvien metsien, soiden ja harjujen ja niillä esiintyvien eliölaajien suojelemiseksi sekä yleistä virkistys- ja retkeilykäyttöä, luonnonharrastusta, tutkimusta ja opetusta varten perustetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen Sallan kansallispuisto.

Lakiesitys 3 §:

Rauhoitussäännökset

”Kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain 13 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 14 ja 15 §:ssä.

Sallan kansallispuistossa on niillä, joiden kotipaikka on metsästyslain (615/1993) 8

§:ssä tarkoitettussa kunnassa, oikeus luonnonsuojelulain 13 §:n estämättä metsästä kotikunnassaan kansallispuiston alueella.

Kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla sekä Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä on kuitenkin kotikunnasta riippumatta oikeus luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilöiden luvan- varaiseen poistamiseen. Metsästysseuran jäsenellä on oikeus metsästää hirveä kansallispuiston alueella, kun kansallispuisto sisältyy metsästysseuran metsästysalueeseen ja metsästysseura on ollut rekisteröityneenä tämän lain tullessa voimaan.”

Ehdotamme, että 3 § muutetaan seuraavasti

Rauhoitussäännökset

Kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain 13 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 14 ja 15 §:ssä.

Poikkeuksena luonnonsuojelulain 13 §:n 14 §:n ja 15 §: n koskeviin säännöksiin, Sallan kansallispuistoa koskevat säännökset:

1. Sallan kansallispuistossa on niillä, joiden kotipaikka on metsästyslain (615/1993) 8 §:ssä tarkoitettussa Sallan kunnassa sekä Sallan kunnan alueelle rekisteröityjen metsästysseurojen jäsenillä oikeus luonnonsuojelulain 13 §:n estämättä metsästää ja liikkua metsästystarkoituksessa kansallispuiston alueella. Ulkopaikkakuntalaiselta jäseneltä edellytetään maanomistajan myöntämää metsästyslupaa.

Kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla tai paliskunnan nimeämällä metsästysoikeuden haltijalla sekä Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä on kuitenkin kotikunnasta riippumatta oikeus luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilöiden luvanvaraiseen poistamiseen.

Koiran käyttö metsästyksessä on sallittua. Lisäksi metsästyskoirien koulutus ja koetoiminta on sallittua.

Edellä mainittujen säädösten estämättä saaliin noutaminen moottorikäyttöisellä ajoneuvolla (moottorikelkka, moottorivene ja mönkijä) on sallittua sekä riistanhoitotöiden tekemiseen ja pienpetojen pyyntiin liittyvä moottoriajoneuvolla liikkuminen paikallisilla ja Sallaan rekisteröityjen metsästysseurojen jäsenillä.

2. Sallan kansallispuistossa on niillä, joiden kotipaikka on Sallan kunnan alueella oikeus kalastaa, kalastuslain 8 §:n mukaisesti ja liikkua näissä tehtävissä LSL 13 § ja 18 §:n estämättä.

3. Edellä mainittujen säännösten estämättä kansallispuiston alueella on paikallisilla asukkailla ja kiinteistöjen omistajilla oikeus luonnontuotteiden keruuseen ja liikkumiseen tätä tarkoitusta varten alueella.

4. Edellä mainittujen säädösten estämättä on paikallisella asukkaalla ja Sallan kuntaan rekisteröidyn metsästysseuran jäsenellä oikeus rantautua puistoon rajoittuvien vesistöjen alueella, liikkua jalan, kalastaa ja leirytyä sekä tehdä tulet kansallispuiston alueella.

5. Edellä mainittujen säännösten estämättä on maanomistajalla ja vuokraajalla oikeus liikkua ja huoltaa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla omistamaansa tai vuokraamaansa kiinteistöä kansallispuiston sisään jäävällä tai siihen rajoittuvalla alueella, mikäli liikkumista on luonnonolosuhteista johtuen vaikea muutoin järjestää.

6. Puiston alueelle tuleva ja siellä oleva metsäautotieverkosto säilytetään liikennekelpoisena. Onkamon tieltä Latvajärven kautta tuleva metsäautotieura ja Aatsingin kylästä tuleva metsäautotieura yhdistetään ja kunnostetaan liikennöitävään kuntoon. Tiealueen välittömään läheisyyteen on mahdollista pysäköidä ajoneuvo. Liikkumiseen kansallispuiston alueella on liikkumiseen oikeutetulla oikeus käyttää kansallispuiston alueelle rakennettuja ja ylläpidettyjä yhteyksiä.

Lisäksi HE:n esitykseen haluamme esittää seuraavia muutoksia:

Hallituksen esitys kohta 4.1, s.6, kappale 1,

HE 4.1 ” Metsästyksen ja porovahinkoja aiheuttavien petojen poistamisen osalta säädettäisiin kuitenkin eräitä paikalliset olosuhteet huomioon ottavia poikkeuksia, jotka eivät ole ristiriidassa kansallispuiston perustamistavoitteen kanssa.”

Lisäys hallituksen esitykseen 4.1, s 6, kappale 1

... Luontaistalouden, metsästyksen, kalastuksen ja luonnontuotteiden keruun osalta ja porovahinkoja aiheuttavien petojen poistamisen sekä näihin liittyvien keskeisten toimintojen, kuten liikkuminen alueella, osalta säädettäisiin kuitenkin eräitä paikalliset olosuhteet huomioon ottavia poikkeuksia, jotka eivät ole ristiriidassa kansallispuiston perustamistavoitteen kanssa.

Hallituksen esitys 4.1, s. 6. kappale 3

” Laajoilla ja syrjäisillä alueilla voidaan kuitenkin sallia paikallisen väestön perinteisen luontaistalouden harjoittaminen, joka ei ole ristiriidassa alueen luontoarvojen suojelun kanssa. Suomessa ohjeistusta on sovellettu niin, että paikallisten asukkaiden metsästys ja poronhoito on sallittu Pohjois-Suomen pinta-alaltaan laajoissa kansallispuistoissa.”

Lisäys hallituksen esitykseen 4.1, s 6, kappale 3

Laajoilla ja syrjäisillä alueilla voidaan kuitenkin sallia paikallisen väestön perinteisen luontaistalouden harjoittaminen, joka ei ole ristiriidassa alueen luontoarvojen suojelun kanssa. Suomessa ohjeistusta on sovellettu niin, että paikallisten asukkaiden metsästys ja poronhoito on sallittu Pohjois-Suomen pinta-alaltaan laajoissa kansallispuistoissa. Sallan kansallispuistossa on perusteltua sallia paikallisille asukkaille oikeus harjoittaa metsästystä, kalastusta ja luonnontuotteiden keruuta sekä oikeus liikkua näissä tehtävissä kansallispuiston alueella.

Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri ry

Puheenjohtaja

Veikko Piuva

Toiminnanjohtaja

Juha Haapamäki

Haapamäki Juha

Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri r.y - Suomen Metsästäjäliiton Lapin piiri
r.y